

editoriaal

Ik heb altijd gevonden dat je om goed te studeren, en vooral om goede examens af te leggen, heel verstandig moet zijn en tegelijkertijd een beetje dom.

Zo herinner ik me iemand van mijn retorieka die nu zoïets als docent moet zijn, want de hem in de weg staande professor wil maar niet sterven. Die man had een merkwaardige begaafdheid in het vlekkeloos reproduceren van wat hem werd voorgelegd, en zelfs in het af en toe zelf ook eens iets vinden, als het maar binnen de veilige bescherming lag van een zich twintig eeuwen terug afspelende leerstof. Maar toen ik hem in '88 vroeg wat hij van '88 dacht, wist hij het niet zo metten, dat moest de geschiedenis dan maar uitwijzen, hijzelf zou haar daar géén handje bij helpen. Heel verstandig en een klein beetje dom, dus.

Omgekeerd herinner ik me iemand die te laat aan zijn universitaire studies was begonnen, eerst jaartje legerdienst gedaan, vervolgens nog een tijdje in de zaak van z'n ouders gewerkt en pas op z'n 21 opinies gaan studeren. Die man slaagde er met een hardnekkige systematiek niet in, bepaalde vakken te blokken, omdat hij daar inmiddels ook wel een en ander van gehoord en over gelezen had, en de cursus in kwestie idioot vond. In dit geval was het dus duidelijk zijn verstand dat hem hinderde.

De vraag is natuurlijk wat verstandig zijn eigenlijk is en of er niet verschillende vormen van verstand zijn, waarvan de universeleit er slechts één honoreert. Er is immers sociaal verstand, wet hebben van hoe je met mensen moet omgaan, er is gezond verstand, praktisch verstand, feitenkennis-verstand, behoudelijk verstand, doordraversverstand en vakidioten-verstand. De universiteit honoreert daarvan feitenkennis- en vakidiotenverstand, met andere woorden: het veredelde kasta-verstand. (Humo 2018).

Het rare is wel dat al die verschillende soorten verstand door de wetenschap ontdekt zijn en ook prompt verwerkt in de kurssussen didaktiek - maar dat wil nog niet zeggen dat er op het examen daarin rekening mee wordt gehouden.

Nu kan je, om met Peanute te spreken, wel gemakkelijker zonder slim te zijn een examen goed maken, als je maar slim bent. Met andere woorden, door kreatief denken kan er op een examen nog wel wat gered worden als je niet genoeg stof gestudeerd hebt. Lees hierover verder, dit hele nummer door.

Examina...

Je zal vroeger en ook in dit nummer al wel onderzonden hebben dat er heel wat serieuze bedenkingen kunnen gemaakt worden over het huidige examensysteem; en het is niet alleen de redaktie die er zo over denkt, ook mensen die beroepsalve met examensituaties te maken hebben hebben hun twijfels en bezwaren.

Met dit nummer is het niet de bedoeling nu eens het kwaad bij de wortel aan te pakken; daarvoor zitten we flink te laat in het jaar. Maar wel wil het een aanzet zijn om vanaf de eerste dag van volgend academischjaar ernstig werk te gaan maken van de examensituatie.

In deze bladzijden vind je dan ook gesprekken met "beroeps", mensen die vanuit hun werk regelmatig gekonfronteerd worden en hulp moeten bieden bij examensproblemen. De dagdagelijkse concrete negatieve én positieve ervaringen komen aan bod. En het zal zeker nuttig zijn enkele wenken te geven om tijdens de examens te redden wat er te redden valt: het EHBO-kastje voor eksaminandi, met zowel concrete tips als met een vulgariaariseerde - d.w.z. voor ieder verstaanbare - uitleg over het examenreglement.

Een oplap-Veto dus, maar hopelijk een stap naar verandering.

WE MOETEN VERDER DAN OPLAPWERK

Een van de mensen die beroepsalve gekonfronteerd worden met examensituaties, is Jef Vanden Branden van de Dienst voor Studie-Advies. Hoewel er wat in de diepte van de examenproblematiek wordt gegaan, is het eerder de bedoeling een aantal aspecten ervan in het volgende interview te belichten.

VETO: Geloof u in initiatieven als 'Telelont' en 'Solidariteit in de examen tijd'?

JvdB: Hoewel de meeste studenten vrij apathisch staan tegenover hun eigen situatie, en de "struggle for life" bij de meerderheid aanvaard wordt, zijn de problemen rond studie- en eksamenruik zeker niet afgenomen. Het is misschien niet zo tastbaar en opvallend, maar de studieruik verhoopt zonder twiifel.

De laatste vijftien jaar worden veel jonge docenten aangeworven. Op zich is dat een gezonde situatie, maar gezien er voor deze mensen geen automatische promotiekansen zijn weggelegd, moeten zij zich als het ware onder druk wetenschappelijk waarmaken. Vandaar dat het uitbrengen van eigen onderzoekresultaten noodzakelijk is voor enige carrière, en dat het onderwijs zelf slechts op de tweede plaats komt. Bovendien heb-

vervolg : p.2

EXAMENS: VIA EEN VERNUFTIG BUIZEN SYSTEEM NAAR DE AFVALKOLLEKTOR

Bij examens heb je twee verschillende soorten voorbereiding. Enerzijds is er de lange-termijnvoorbereiding: daarover wordt je op verschillende voorlichtingsvergaderingen en monitoraatsoefeningen veel zinnovs verteld waar je op minder dan een week voor je volgende test weinig mee kan aanvangen (hoe nuttig die aanwijzingen ook tijdens het akademiejaar zijn, want ze helpen je om vervelende situaties gedurende de examenperiode tot het absolute minimum te beperken). Anderzijds heb je ook de direkte voorbereiding van een examen, dat zou je kunnen zien als een reeks truuksoms om te "redden wat er nog te redden valt", vooral wanneer de student die ermee te maken krijgt zich gedurende het jaar slechts matig enthousiast tegenover de studie heeft opgesteld en ook niet zoveel rekening heeft gehouden met nuttige studieaanwijzingen.

Het "redden wat er nog te redden valt" doet nogal denken aan een zinkend schip, een fataal verdikt. En dat is waar voor veel mensen een examen op lijkt. Het hangt allemaal sterk samen met het hakbij- en selektiemechanisme waar het examen naartoe is geëvalueerd in plaats van een evaluatie van de afgelepen onderwijsleersituatie. Belachelijk genoeg is het een test op parate kennis geworden die niks of toch weinig met zo'n algemene evaluatie (en zelfs niet met een evaluatie van de verwerking van de leerstof) te maken heeft.

Proffen die wel toepassingen of concrete verwerkingen vragen doen daarbij dikwijls meer kwaad dan goed omdat de student er binnen het bestaande systeem niet zeker van is hoe hij moet reageren en of er met "wat denkt u van...?" nu eigenlijk bedoeld wordt: "hoe hebben we ... in mijn kursus behandeld?" of niet.

Een met deze soort evaluatie samenhangend verschijnsel is het fenomeen "blokken". Het is het op korte tijd proberen "paraat-maken" van bepaalde kennisgedeelten die de student getruiden moet oppeppen te hebben tijdens een bepaalde kursus. Dat het hierbij meer gaat om inpompen dan om oprispen van die dingen, dat staat in de meeste gevallen wel vast. Blokken is anderzijds ook niet het door studeren "vat krijgen" op de aangeboden leerstof, voorzover de kursustijd daar niet aan werd besteed. Om twee redenen: blokken is eksamengericht en op het eksamen is het zeker niet altijd nodig inzicht (en vat op de dingen) te hebben (je bent soms beter af met een telefoonboekgeheugen, maar zij meer daarover elders) en ten tweede is dat inzicht neen garantie voor een goed eksamen wanneer er geen parate kennis bijhoort.

Dat zo'n situatie behoorlijk stressverwekkend is zal iedereen wel geloven. Dat dit soort stress geen voorbereiding is om moeilijke situaties in het eventuele beroepsleven ligt misschien niet voor de hand, maar ik raad iedereen aan eens na te gaan waar het over het algemeen op neer komt als je elders in een moeilijke situatie geraakt: meestal op het kunnen aanwenden van een techniek of op het kunnen bedenken van een oplossingsmethode, waarbij je van inzichten gebruik maakt. Kreatief denken dus. De routine die je daar buiten nodig hebt wordt eerder door het dagelijks bezig-zijn met iets tot stand gebracht dan door het universitaire blokken. Inderiids lijkt me echt een te fraai woord voor

het meeste wat aan de lokaliteit hier gebeurt.

Maar goed. Laten we blokken dan als een overbodige en schadelijke, maar toch ietwat charmante traditie beschouwen. Na dat werk blijft er nog een belangrijke formaliteit over: het afleggen van het eksamen. Je moet vooral rekening houden met het feit dat je geëvalueerd wordt of wat je doet op het eksamen zelf en niet op wat je eigen kent. Eigenlijk geeft een prof punten naargelang de indruk die hij van je heeft, en de vragen die hij stelt dienen maar om die indruk te vormen op een voor hem (en jou?) aanvaardbare manier. Je zit op een eksamen jezelf dus wat te verkopen, een indruk te geven van hoe goed je het wel kan. Het is daarom belangrijk bepaalde vuistregels in acht te nemen die elkaar misschien soms tegen lijken te spreken, maar die bijna allemaal iets met inage-building op het ogenblik zelf te maken hebben. De belangrijkste komen laast.

1. de stof: kennen?

Laat niet zien dat je over een bepaald onderwerp totaal onbevoegd

bent (al kan dat wel gebeuren, je hebt een deel van de kursus niet gestudeerd en hop, daaruit komen de vragen...). Vooral als je de eerste vraag niet kan beantwoorden maak je een rottige indruk; je begint in zo 'n geval best met de tweede vraag (tenzij je daar ook oen kaas van gegeten hebt natuurlijk). Doe je best op die tweede vraag in kwestie ruim te behandelen en eventueel te kruiden met pittige details uit het ware leven (het moet er liefst wel iets mee te maken hebben); je toont daarmee hoe de kursus je eigenlijk wel interesseert - dat die interesse pas twee dagen oud is doet er voor de rest geen bliksem toe - en dat kreëert een gunstige voor-effect. Let wel op niet de betweter uit te hangen, want die worden dikwijls ekstrà op de rooster gelegd. Zegt de prof op een gemeedelijke manier "dat volstaat", begin dan aan de onbekende vraag. Als je er iets van weet is dat meestal door de geruststellende atmosfeer aan de oppervlakte gekomen. Is dat niet het geval, dan moet je op die slappe koord.

Je begint met verbijsterd vast te stellen dat je maar niet op het antwoord kan komen, of de naam van hoeheet-hij-ook-alweer... Ofwel helpt de prof je goedmoedig een eindje op weg, ofwel begint hij ook zijn geheugen af te peilen naar de naam en dan kan het best zijn dat hij hem ook kwijtraakt. Dan zit je op rozen. Er worden dan een paar toelichtinkjes gegeven waarmee je wel wekunt, als je je verstand wat gebruikt. Ofwel oeff je op zo'n moment ruiterlijk toe dat je dat stuk van de kursus niet meer hebt nagekeken, of iets in die zin.

Het kan natuurlijk zijn dat de prof met al die nonsens niet gediend is.

vervolg : p.2

vervolg van p.1 :
"hoe moeten verder dan oplapwerk"
ben moeilijke kursussen en eksamen
nog een statusverhogende invloed.
De meeste docenten besteden dan ook
weinig aandacht aan hun onderwijsop-
dracht, geven weinig of geen kursus-
teksten uit, zoeken niet naar aan-
paste leervormen, enz.... dit alles
op de kap van de studenten die meer
en moeilijker stof te slikken krij-
gen en minder begeleiding.

Over 't algemeen dreigen de program-
ma's uit te breiden. Bij wijzigingen
gaat er zelden wat af, maar komt er
meestal wat bij. Niet dat zich dat
onmiddellijk laat aflezen uit de
kollegeroosters, maar eerder onder
de vorm van persoonlijke lektuur,
papers, enz....

VETO: Onderbouw u in uw opvang-
werk de waarde van deze toe-
nemende studiedruk?

JvdB: De meest gemakkelijke houding
daartegenover is natuurlijk
de situatie aanvaarden. Maar er oer-
aken meer en meer symptomen bekend
waar je volgens mij niet kan naast-
kijken en die de hele discussie over
studiebelasting veel dringender maken
laarom bijvoorbeeld gaan de slaag-
percentages zo afschrikwekkend ach-
teruit? (zie *Academische Tijdschrift*,
jg. 13, nr. 18 - nvdv) laarom komen
problemen als eksamenangst, gebruik
van ongetoonde medikatie nu
meer naar voor? Er zijn verschillen-
de rapporten over de toename van
druggebruik, zelfmoorden tijdens de
eksamenperiodes; meer en meer mensen
worden door eksamen psychisch "ge-
broken".

Deze verschijnselen van mensen die
naar ekstremen grijpen om scheve si-
tuaties recht te houden hebben na-
tuurlijk te maken met onze hele on-
derwijsstructuren. Onze universi-
teit is een instructie-instituut en
geen vormingsinstituut.

VETO: Doen de opvangdiensten dan
niet gewoon aan oplapwerk?

JvdB: In dit systeem blijft het in-
derdaad oplapwerk en gebeurt
er niks aan de fundamentele.
Eksamen zijn noodzakelijk als e-
valuatiemoment. Maar de vraag is: hoe?
Moet dat een evaluatie zijn of
een meer permanente vorm?
Iemanden inzet, de manier van meewer-
ken aan, de manier waarop het proces
van groei inzicht meespeelt,
het eigen instructieproces van de
docent komen noot in aanmerking
voor evaluatie. Al te dikwijls is
enkel het einderesultaat van een oef-
ening of labo het enige criterium.

En moet zo'n eindevaluatie dan al-
tijd gebeuren in een stereotiepe
vorm? laarom geen keuze maken in
functie van de voor- en nadelen voor
de student in kwestie? Studenten die
gemakkelijk twijfelen zijn bijvoor-
beeld niet veel geholpen met een
multiple-choice-eksamen.

Gelukkig zijn er hier en daar wel
proffen die proberen in deze rich-
ting, maar 't zijn enkelingen. Want
't is moeilijk; 't vraagt veel tijd
en inspanning, en bovendien heerst
er over 't algemeen een laae waarde-
ring van de onderwijsstaak.

Door de - laat me het noemen - "per-
sonlijke charme" van een prof kan
een eksamen al een meer menselijke
indruk krijgen. En dat zou voor veel
studenten al een serieuze stap voor-
uit zijn.

Enkel proberen iets: zij zoeken
naar vormen die de subjectiviteit
afbreken, of naar middelen waarbij
de vorm van een eksamen een minder
grote rol speelt. Anderen proberen
nieuwe vormen van doceren uit, waar-
door het mogelijk wordt een perma-
nente evaluatie in te bouwen; zij
gaan dan over van hoor- naar werk-
kolleges waarbij andere evaluatie-
punten in rekening kunnen gebracht
worden. Maar binnen dit systeem en
binnen dit budget is er niet veel

vervolg van p.1 : "examens"

Dat zie je duidelijk aan zijn ge-
zicht wanneer je de eerste keer aar-
zelt. In dat geval gebruik je een
andere strategie: je zet je even
iets gemakkelijker en begint met
"men moet een onderscheid maken..."
waarna je ter plekke een te maken
onderscheid verzint.
Ofwel ben je in een geïnspireerde
bui en zet zo'n leeuwkeuilsituatie
je er inderdaad toe aan om dat we-
tenschapsdeel alternatief te gaan
belichten, ofwel niet. In dat geval
kan je begriep maken van het zoe-
naamde "afleidingsmaneuver" en on-
derscheid maken tussen het te behan-
delen probleem en één dat er erg
op lijkt (je kunt het er ook op la-
ten lijken). Je behandelt dan het
tweede probleem.

**2. de prof:
hou er rekening mee**

Je wordt niet op je waarde gekwo-
terd, maar op je indruk bij een
prof.
Hou dus zijn rekaties in de gaten,
zelfs als je alles goed beheerst en
je normaliter geen problemen mag
hebben. Dacht je dat een algemene
situering bij het begin van de vraag
op z'n plaats was en zie je een
pruilend profmenigje, motiveer dan
even kort waarom je het zo aanpakt
en ga in een meer specifieke zin
verder (of andersom natuurlijk).

mogelijk.

VETO: Teledienst bestaat al enkele
jaren. Er worden ook contacten
gelegd met de ombudsmannen. Worden
deze ervaringen gebruikt en doorge-
speeld naar het beleid toe?

JvdB: Alle gegevens worden niet op-
timaal gebruikt, maar toch is
er al wat uit gegroeid.
Aan het eksamenreglement zijn wijzi-
gingen aangebracht vanuit de erva-

Sommige profren maken er een punt
van pokerface te spelen op het eksa-
men, maar als je er glad naast zit
is dat meestal toch te merken aan de
pretlichtjes in de ogen ofwel de
droefgeestige mond. In geval 2
zal hij je graag op het goede pad
zetten, maar hij zal het meer waar-
deren dat je er zelf naartoe maneuv-
vreert.

Bij dit punt blijkt dat het belang-
rijk is niet alleen de stof, maar
ook de prof te kennen: dat helpt je
om op de goede manier te reageren.

Hoe kom je iets van een prof te we-
ten? Niet alleen door aan andere
studenten te vragen hoe hij is op
een eksamen, maar ook door eens naar
zijn kollege te trekken, als is het
dan maar om een boek te lezen. Je
kan de prof tussendoor op een rusti-
ge manier observeren en al wil wel
eens helpen. In bepaalde auditoria
zijn daarvoor speciale banken voor-
ziet: de eerste vooraan. Die staan
éven onder de treepoort met kathedr
en zo kan je ongemerkt kennis opdoen.

Zich presentabel voordoen is een
tweede facet van deze vuistregel. De
plotsse overvloed van stropdassen in
juni heeft daar wel iets mee te ma-
ken, maar een echt "eksamenuniform"
bestaat gelukkig niet. Als je er wat
fatsoenlijk uitziet op een eksamen
dan is dat ruim voldoende. Trek bv.
niks aan waarin je je niet meer op
je gemak voelt om er keurig uit te
zien. Het is bepaald niet lollig om
eksamen af te nemen van zwetende en
krochtende harken die er konstant
zitten te snuiven of aan hun das te
friniken. Zit je gemakkelijk dan
heb je er over het algemeen minder
last mee om zelfvertrouwen te bewa-
ren op het eksamen. En dat is nodig.

3. jezelf: vertrouwen

Met een paar truuksjes achter de hand
is misschien makkelijker op zelfze-
ker naar het eksamen te trekken,
maar er hangt zoveel van af, en voor
al als het de eerste keer is, word
je vlug zenuwachtig, zoals ook Anna
Boleyn zij toen ze naar het schavot-
je stapte.

Een eenvoudige strategie tegen over-
tollige zenuwen bestaat natuurlijk
niet, wat Pieter Bas al wist.

1. door een gebrekkige kontinuïteit
is er in studentenrangen een slechte
kommunikatie zodat er veel informa-
tie verloren gaat. Vooraf zou men
alle dokumenten van vroeger moeten
doornemen, want de problemen zijn
geenigmaal bekend;
2. op akademisch nivo worden studen-
ten weinig au sérieux genomen. Mis-
schien zou het nuttig zijn de dien-
sten mee onder de arm te pakken als
partner. Sommige mensen die op die
diensten werken zouden dan trouwens
wat tegengehouden worden om al te
sterk bij de akademische overheid
aan te leunen en dat zou een goede
zaak zijn;
3. studenten hebben naar mijn gevoel
de neiging om hun grote akties op
verschillende terreinen te versnip-
peren. Het terrein moet oekozen wor-
den in functie van de mensen die al
le werk doen, en de onderwerpen moet
nuttig en onmiddellijk rende-
rend zijn voor de grote groep van de
studenten.

A.D.

Over het algemeen doe je je voor-
deel met zo lang mogelijk kalm door-
werken en dan met voor het eksamen
alle spanningen eens af te reageren.
Ben je helemaal dood van de zenuwen
en krijg je je fietsslot niet eens
opengepeuterd van de bibber, pro-
beer dan niet je kursus nog een
laatste keer te overlopen, daar heb
je toch niks meer aan. Denk aan an-
dere dingen, ga wat schijnboeken,
loop de 400 m, neem een douche in
kaarshouding of ga wat wippen op je
bed. Daarna ben je je ervan bewust
dat je de prof rauw lust.

Oranjabloesemthee is een erg goed
kalmemiddel. Lig je in je bed de
stof te overdenken of kan je niet in
slaap raken, trakteer jezelf dan op
een niet rankuneuze borrel. Zéér ge-
lukzalig werkt ook warme rode wijn
met honing (niet laten koken); is
bovendien draaglijk voor je lever.

Zoals je door de hele wereld al
voorgehouden is: slaap is erg belang-
rijk. "Best op het eksamen verschi-
nen met een frisse kop" werd mij al-
tijd door L.Z. uit S. voorgehouden,
die er niet in slaagde te slagen om-
dat "je niks hebt aan een fris hoofd
als er niks inzit" zoals G.C. uit L.
daar steeds op repliceerde. Dat is
niet helemaal waar. Als je werkelijk
niet klaarkomt (met je kursus) dan
doe je er beter aan de laatste hon-
derd bladzijden zo rustig mogelijk te
overlopen op dat ene uur dat je
nog hebt; eventueel op één uur over-
lopen dan te allemaal van buiten te
proberen blokken en het na twintig
bladzijden begeven. Als je overal
wel ergens de klok van hebt horen
luiden en je gebruikt je verstand
op het eksamen zelf, dan kan je red-
den wat er te redden is. Ben je vol-
ledig "dom" geblokt, dan snap je
dikwijls niet wat de bedoeling van
de vraag is. Een enkele voorzichtige
uitzondering moet je maken voor en-
cyklopedie-achtige kursussen: als
je daar werkelijk geen bal van kent,
probeer dan een selektie te memori-
seren, maar beperk jezelf (leer niet
alle 435 werken van een auteur).

Is dat gebeurd, geniet dan even van
de Leuvense zonsopgang (die is enig
tijdens de eksamen), hoor die vog-
gels kwetteren in de vroeger morgen,
nuttig een kopje thee met toast en
een zachtgekookt fazanté en realiseer
je dat eksamen ook naar relati-
etief zijn.

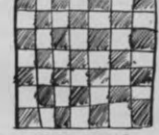
Zie je dat je nog te vroeg bent om
naar je eksamen te vertrekken, ver-
beter dan nog even je rekord bij het
vogelpikken. Kom je dan in het eksa-
menlokaal binnen, dan ziet iedereen
je blik vol doodsverachting en ook
de prof weet dat je hem rauw vreet.
En zo hoort het!

PS. Studenten die geen douche of vol-
gelpik op hun kot hebben kunnen na-
tuurlijk vermeldde aktiviteiten door
een ander vervangen. Eksamentijd
moet kreatief doorgebracht worden!

NB. De vermelde technieken eeven di-
rekte aanwijzingen voor een monde-
lijk eksamen, maar voor een schrift-
lijk kunnen ze ook toegepast worden.

B.V.G.

KRUIS WOORDPUZZEL
VOOR TIJDENS EKSAMEN

HORIZONTAAL: LETTER
VERTIKAAL: ID.

Je kan je aandacht helemaal op je
lichaamskonditie koncentrereren tij-
dens de trmissie op 't Sportkot,
elke werkda tussen 18 en 20u.
Bij goed weer op de atletiekpiste,
bij slecht weer in de Sporthal (zorg
dan voor pantoffels).
Info bij Erik Stevens, 016/23.38.51

redaktie en medewerkers
de al-dan-niet professionele Tele-
dienst-ers en
Godfried Bonans, An Dewit, Herman
Francq, Marcel Meus, Greet Moons,
Bruno Van Gasse

EXAMENREGLEMENT ONBEMIND IS ONBEKEND

Art. 21 bepaalt dat aan elk examen-cijfer slechts 1 stem beantwoordt in de examencommissie. Bovendien zijn alleen zij stemgerechtigd betreffende een student, die hem on-derverraagd of zijn werkzaamheden of oefeningen beoordeeld hebben.

Is je situatie hachelijk en heb je een schitterend keuzevak in een andere fakulteit, vraag dan aan de ombudsman of de stem van de betrokken prof niet belangrijker kan zijn. Zo kan deze prof uitdrukkelijk worden uitgenodigd.

Hetzelfde art. 21 zegt dat een prof, ongeacht het aantal vakken, maximum over één stem beschikt.

Art. 25. De student kan enkel op grond van bij de examens gekonstaterde en met voorbedachtheid bega-ven onregelmatigheden afgewezen wor-den. Over het bestaan van de voor-bedachtheid oordeelt de examenkom-missie nadat de student vooraf werd gehoord. Indien bij de onregelmatig-heden geen voorbedachtheid blijkt aanwezig te zijn, kan de examenkom-missie evenwel ook beslissen dat de niet geslaagde student geen aan-spraak kan maken op de in art. 37 vermelde vrijstellingen. De student die zich voor een eksa-menperiode heeft laten inschrijven en niet deelneemt aan de examens of zijn deelneming stopzet en die de ombudsman voor de beraadslaging van de examencommissie waarschuwt, wordt wegens gewettigde afwezigheid met de niet geslaagden gelijkge-steld.

De student die tijdens een in-schreven examenperiode niet deel-neemt aan de examens of stopt en de ombudsman hiervan voor de deli-beratie niet verwittigt, wordt ge-lijkgesteld met de afgewezenen we-gens onwettige afwezigheid.

Waarschuw dus steeds de ombudsman. Bovendien krijg je dan 50% reductie op je september-examengeld, zoals alle gelijkgestelden met de niet ge-slaagden.

Art. 27. Een geheime stemming moet gehouden worden wanneer een lid van de examencommissie of de ombudsman erom vraagt, en in elk geval m.b.t. het totale examenresultaat van een student die slechts voor één vak een onvoldoende cijfer heeft behaald en voor wie voorgesteld wordt hem niet te laten slagen. In dit laatste ge-val kan een student slechts dan als niet geslaagd worden beoordeeld, wanneer de meerderheid van de aan-zigige stemgerechtigde leden er aldus over beslist.

De mythe als zou prof X je hebben tegengehouden om een persoonlijke vete, gaat ook niet op als er staking van stemmen is en als de voor-zitter je aartsvijand is. Want

Art. 29 bepaalt dat bij staking van stemmen het voor de student meest gunstige voorstel als beslissing van de examencommissie geldt.

VRIJSTELLINGEN
Art. 37. De studenten die zich op-nieuw laten inschrijven voor een volgende examenperiode van het-zelfde academiejaar worden van een nieuwe ondervraging over de vakken

waarvoor zij ten minste 12 punten op 20 behaalden, vrijgesteld, op voorwaarde dat zij over alle vakken examens hebben afgelegd en in het totaal ten minste de helft van de punten behaald hebben of voor ten minste de helft van de vakken geslaagd zijn. De examinatoren verlenen geen vrij-stelling wanneer die voorwaarden niet vervuld zijn, en ook niet wan-neer de examencommissie, overeen-komstig art. 25, tot het verlies van vrijstellingen besloten heeft.

Art. 39 laat toe vrijstellingen over te dragen naar een volgend academie-jaar. Voorwaarden zijn een 14 beha-len en dezelfde restricties als voor een niet-overdraagbare vrij-stelling. Bovendien moeten alle vakken in één zittijd afgelegd worden, kan de o-verdracht enkel maar het volgende academiejaar gebeuren en moeten de punten aan de KULeuven behaald zijn.

GESCHILLEN
Art. 51. Onregelmatigheden en kon-flikten tussen examinatoren en stu-denten m.b.t. het examenverloop worden voor de beraadslaging behan-deld. Klachten hieromtrent worden door de betrokken student of stu-denten, de betrokken examinator of de ombudsman uiterlijk twee werkdagen voor de beraadslaging bij de voor-zitter van de examencommissie inge-diend. Deze deelt zijn beslissing voor de oplossing van het geschil binnen de 24 uur aan de betrokkenen mee. Tegen de beslissing kan binnen de 24 uur schriftelijk beroep aan-gekend worden bij de examenkom-missie, die uiteindelijk beslist. In-tussen wordt de beslissing van de voorzitter opgeschort. Na de slui-ting van de examenperiode brengt de voorzitter van de examencommissie bij de vice-rector verslag uit over de regeling van de geschillen waar-voor de examencommissie uitspraak gedaan heeft. Voor een geschil waar-bij de voorzitter zelf betrokken is, wordt hij door het oudste lid van de examencommissie vervangen.

Let wel op dat deze geschillen be-trekking hebben op de procedure van het examenverloop, bv. geen of te weinig voorbereidingstijd (min. 20 minuten - art. 14, verschuiving door de prof van de ondervragingsdatum-of uur zonder dat er overmacht in het spel is (art. 12). Dus als een prof je bij een ondervraging het-bined onder de nagels vraagt, moet je niet op een geschillenregeling rekenen, tenzij je kan aantonen dat de prof je eronder wil krijgen om persoonlijke redenen die niks met de examens of het onderwijs te ma-ken hebben.

HET EXAMENREGLEMENT IS EEN MACHTIG HAPEN VOOR DE STUDENT, MAAK ER GE-BRUIK VAN.
BIJ PROBLEMEN KAN JE ALTIJD TERECHT BIJ DE ONBUDSMAN. MAAR OOK OP DE STUDENTENPERMANENTIES: alle werkdagen: Leuven: (tot 10 juli) 9-12u en 14-18u in het ombudskloak van de Nieuwbouw H & L (016/23.88.51) 's avonds vanaf 22u: informeel in de Fakbar H & L, Bogaardenstr. 10 Heverlee: (tot 6 juli) 18-22u op het sekretariaat van de Studenten-woonwijk Arenberg, onder Alma III (016/23.59.21) 's avonds vanaf 22u: informeel in de bar van het Rekreatiecentrum aan Alma III

IN ONZEFAKULTEIT

Dat er ombudsdiensten zijn die zeer ge-lijklijk werk leveren, bewijst vol-gend voorbeeld. Studenten wier zenuwen hen nogal wat parten spelen, kunnen steeds beroep doen op art. 14 van het examenre-glement: "Om redenen van fysieke of psychologische aard kan een student, mits hij er voor de opening van de examenperiode om verzoekt, van de voorzitter van de examencommissie de toestemming krijgen om examens schriftelijk af te leggen". Voor wie dat nog niet volstaat, kan ook de prof als bron van nerveuse overlast verwijderd worden. In Pol & Soc worden de vragen dan via de ombudsman aangebracht, die ook de taak van oppasser waarneemt. Dank je, ombudsvrouw.

Ook het tegendeel komt voor. In de fakulteit Psychologie is de student-gerichtheid soms ver te zoeken. Maar daar is men blijkbaar gewend van met klinisch materiaal om te gaan, veel-er dan met mensen. De heer Tistaert die specialist is in de didaktiek van het middelbaar onderwijs, is dat minder op het

vlak van de arbeidsorganisatie. Zo oordelen althans de studenten die op donderdag 16 juni enige uren de buitenmuur van het examenlokaal stonden te schilderen. Zoals de oproep ad valvas dat ge-bood was iedereen aanwezig op 14u. Rond halfvijf waren reeds vier van de acht studenten ondervraagd. De naarstoe man kijwt zich op ver-dienstelijke wijze van zijn taak. Zijn vrees om tussendore enine minu-ten te verliezen is blijkaar or-ter dan zijn empathie ten opzichte van studenten die hun kostbare tijd met nagelbijten en ijsberen mogen verslijten.

Bij de architect-ingenieurs zijn de examenreelingen traditioneel goed gevuld. Twee vakken na mekaar om 8u 's morgens is al geen lachen; maar droeviger wordt het nog als het tweede vak tot in de namiddag wordt uitgesteld. Dat was de bijdrage van prof. Mortelmans, na de 600 bladzij-den over beton.

Het fatsoenlijk voorkomen bij een examen concentreert zich meestal rond al dan niet een stropdas dra-gen, wat vooral voor studenten als voor examinatoren problematisch kan worden. Zo deed een prof in Godsdienswetenschappen tegenover een dasloze student opmerken dat hij niet wist dat het dragen van een plastron verboden was. Terwijl bij een prof in Landbouw het zweet uitbrak toen hij een student moest ondervragen die zich veel van strop-das had voorzien: "Je hebt voor u gemakkelijker is kan je die strop-das gerust losdoen", nodigde de prof uit.

OP DOKTERSVISITE

Het Medisch Centrum verwerkt de traditionele examenpijk. Menig student komt langa lopen om een afspraak te maken. En zijn nog voldoende stoelen op de eerste verdieping van de Bogaardenstraat 1; de timing is behoorlijk stipt. Service is reklame, maar die behoefde de dienst op dit ogenblik werkelijk niet. Reeds gedurende 10 jaar hebben de studentendokters af te rekenen met dezelfde problematiek: oververmoeide en gestresseerde kandidaat, die nu al in met komen langelopen. Studenten beginnen vroeger aan de grote blok, de eksa-mens zijn nu meer gespreid dan vroeger. Toememende stof is hieraan niet vreemd. Belangrijke verschuivingen van fakulteit tot fakulteit zijn niet waar te nemen. Een grote gemene deler kenachetat de student in de eksamentijd: een toene-mend sociaal gedrag, de "struggle for life and for the degrees". Iedereen is konkurrent voor iedereen, in de kandidaturen, maar ook in latere jaren. Deze ingesteldheid, waarvoor de materiële gronden niet ver te zoeken zijn, en de arbeidsbelasting zorgen voor nogal wat "stress". Een gesprek hie-rover met de studentendokters.

VETO: Stress, wat is dat, dokter?

Dokt: Men bevindt zich onder stress als men belast is door een aantal uitwendige factoren. Voor vele mensen een gepaste stimulans om de handen uit de mouwen te steken. Problematisch wordt het als de belasting groter wordt dan de draagkracht; wanneer de spanningssituatie groot wordt, spreken we van een spanningssyndroom. Een te grote spanning wordt gevolgd door fysieke en psychische decompensatie. In een normaal stadium komen hoofdzakelijk twee gedragingen voor. Aanvals- en vluchtgedrag. Sommige mensen worden agressief. Ze willen de schuld voor hun overbelasting op de omgeving afwentelen. Ze zijn zeer opvliegend, maken omid-dielijks ruzie, slaan met deuren, rijden plots met de wagen zomaar rond, hebben last van slaapstoornissen. Anderen worden depressief, gaan bij de pakken zitten, praten nog weinig, zijn vertraagd en geremd in hun normale bedoening, zijn angstig en slapen moeilijk. Beide types zijn nog gemakkelijk op te vangen. Medicatie is tijdens de examens toch wel aangewezen, een slaapmiddeltje en een tranqulisor. Niemand kan zich permitteren om een week op z'n effen te komen. Praten

is belangrijk om de oorzaken van de spanning te achterhalen: zijn de studies over heel de lijn te zwaar? Heeft de persoon in kwestie al zijn reserves al opgebruikt in een lange-re periode van ongezond leven?

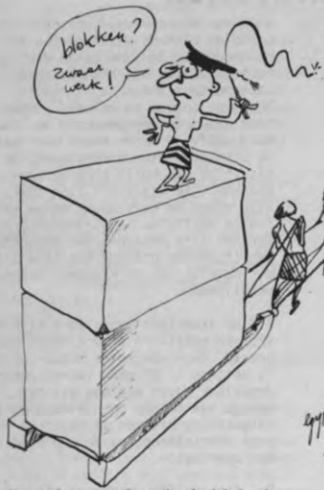
VETO: Stress is moeilijk fysiolo-gisch te omschrijven?

Dokt: Neen. Dat is grondig bestu-deerd, vooral dan stresssto-standen veroorzaakt door uitputten-de handenarbeid aan de band en der-gelijke zijn goed gekend. Overtollige afscheiding van sommige hormonen en catecholamines zijn kenmerken. Maar die benadering is minder inter-essant en onvolledig. Het is een fysisch én psychisch verschijnsel;

vervolg : p.4

"Het reële objekt achter het streven naar geld, succes of roem is de zelf-aanvaarding, het zelfrespect en de zelfexpressie. Arm zijn, mislukken of onbekend blijven is voor velen een 'niemand' zijn en daarom niet waardig zijn bemind te worden en on-erwaa om te beminnen. Maar als iemand gelooft dat weelde, succes of roem een 'niemand' kan veranderen in een 'iemand' lijdt hij aan een illusie."

A. Lowen - 1972
"Depression and the body"

STERKE VERHALEN

net raam uit. Het ekaamen werd afgenomen in het kasteeltje A. te H., niet ver van L. Dat kasteeltje stond in een soort slotgraacht, zodat de ongekende stenen met een plans in het water vielen en aan het oog onttrokken werden. Was nu de voorbereidingstijd verstreken en werd Y bij professor G. geroepen, die er zich over verwonderde dat Y maar drie stenen bijhad. Student Y betoogde dat hij er maar drie had gekregen en na onderzoek dit inderdaad aan. Hij eekte echter dat de student in kwestie nog vijf andere stenen besprak, hetgeen gebeurde. De student legde een achterterend ekaamen af.

En student in de rechten, Z. genaamd, was opgeroepen om door professor K' ondervraagd te worden. De professor was echter niet op het appl. Z ging dus naar de net uitgevonden ombudman, die hem alleen kon aanvragen naar professor K' thuis te bellen. Wat ook gebeurde. Er werd een afspraak gemaakt om op zondag na de mis van 11 uur bij K' thuis ekaamen te komen afleggen.

Op de bewaate zondag belde Z dus aan, en de vrouw van professor K' vertelde hem dat haar man, als hij op dit uur nog niet thuis was, gewoonlijk in een herberg te W. het edele spel met de kaarten plaacht te beoefenen, en dat ze er niets tegenhad als Z hem naar huis zou sturen. Z reed naar de betreffende herberg, waar professor K' inderdaad aan een tafeltje zat te whiten. "Zet u bij", sprak de man, die de student later in het uur van het spel uit het oog verloren schenen. Z kuchte even en trok daarmee de aandacht van K'. "Bijz ge daar nog?" vroeg deze,

hoevel het antwoord duidelijk was.

"Ik kwam eigenlijk ekaamen afleggen, professor," zei Z. Terwijl er opnieuw gedeeld werd, frontte K' de wenkbrauwen, waarna het allemaal weer duidelijk werd. "Neem even over," zei hij tot de student, "terwijl hij zich verwijderde."

De student kreeg toevallig een gerisikeerde misdre in zijn handen en wijdde zijn aandacht verder aan het spel.

Even later kwam professor K' terug en sloeg de whistara gade. Z haalde zijn misdre en verdiende daar 15 fr. mee. Toen zag hij K' en zei: "Heeft u de vragen, professor?" menende dat dese zijn vragen gaan halen was (terwijl hij in werkelijkheid even het toltel had opgenooh). "Misdre?" zei de prof. "Een A dua" en nam zijn plaats aan de tafel weer in.

En professor L. die psychologie gaf wilde ook wel een ondervroeker in hoeverre ekaatere factoren het ekaamen-afleggen beïnvloeden. Erg sterk, dacht hij. In plaats van regels op te stellen "hoe leg ik een goed ekaamen af?" stelde hij een proefsituatie op om één bepaalde ekaatere faktor te onderzoeken, namelijk de persoon van de ekaaminator. Bij een proefgroep en een controlegroep werd hetzelfde ekaamen afgenomen, ze werden in het geniep ook door dezelfde persoon gekoteerd, maar de ekaamene werden in fette door iemand anders afgenomen. In het ene geval door de prof zelf, in het andere geval door zijn fraaiste assistente, die met een diepe uitamijding en very hot pants zat mooi te wesen. Het bleek dan dat mensen die bij de prof goed presteerden dat niet deden bij juffrouw X (wat betreft dat ekaamen dan tooh) en andersom. Sommige studenten waren te afgeleid

EXAMENS EN BEURS

Studenten moeten aan alle ekaamens deelnemen, tenzij om gebronde redenen. De Dienst voor Studietoelagen beschikt nog steeds niet over een omschrijving van deze redenen. Doe dus alle ekaamens mee, want als je dat niet doet kan de Dienst voor Studietoelagen je beurs voor het huidige jaar terugvorderen; dit kan ze tot 5 jaar na de feiten.

Als je september hebt en je bent zinnens naar het NUHO over te gaan, of omwille van je geringe kansen op middellijk te bissen, maak dan gebruik van het "attest van kansloosheid" (via het fakulteitssekretariaat), zo moet je je niet voor alle ekaamens aanmelden.

Voorzje je echter in alle geval en voor alle veiligheid van een attest van je fakulteit dat je regelmatig aan de ekaamens deelnam als je beursstundent bent; zorg tevens voor een medisch attest.

Het is niet jouw taak om de Dienst voor Studietoelagen op de hoogte te brengen van het feit dat je gestopt bent.

om na te kunnen denken, anderen gestimuleerd (om goed te werken). Of, eeriesu gezegd, de korrelatie die bij een gewoon ekaamen verondersteld wordt tussen kennis en Prestatie (beaamen is die NOOIT) was er helemaal niet meer wanneer er wat teveel nadruk op de ekaaminator lag.

Een enorm aantal profsen neemt nu in deze periode ekaamen af, maar heb je ooit gehoord van een prof die er een teruggaf?

DIT BOEK MOET JE KENNEN VOOR HET EXAMEN

Volgens Piet Ramakers (1) moest men den dag voor het examen een kievitsei eten. Hij, Ramakers, had een jongen gekend, die zo stom was als het achterend van een varken. Die jongen heette Beukers, en z'n Vader - Beukers heette die Vader - die had een boerderij bij Breda, maar dat deed nu aan het verhaal niks af. Wat wil 't geval. Die jongen moest ook examen doen. Nou, daar had je 't. Hij wist niet eens waar z'n boeken stonden, laat staan dat ie ze had o-pengesneden.

"Jongen", had z'n Vader gezegd, die een boerderij had bij Breda, "als je soms bijgeval je examen niet haalt, sla ik je hersens in." Maar Beukers bleek kalm, ging den tuin in en vrat het kievitsei op. Den volgende dag deed hij een examen, zoals op de Universiteit nog nooit een examen was gedaan. De antwoorden rolden als knikkers uit z'n mond, en één professor, die er al vijftig jaar zat, moet bij die gelegenheid gezegd hebben: "Nou heren, ik dacht dat ik er iets van af wist. Maar hier voel ik me een snotjongen bij."

Dit verhaal, hoevel met grote instemming ontvangen, werd toch nog overtroffen door de mededelingen van Frans Hagemeijer, een zekeren Sanders betreffende. Deze Sanders had - aldus Hagemeijer - "niet meer verstand dan zijn vest", een uitdrukking die wij wel oeen van allen precies begrepen, maar die toch een hogen graad van stompzinnigheid deed vermoeden. Moest ook examen doen. Wat deed nu die verduivde Sanders? Bij deze passage aangekomen keek Hagemeijer ons een voor een aan, doch daar niemand ook maar in het minst iets van dien verduivden Sanders afwist, verzochten wij hem den loop der gebeurtenissen zelf te schetsen. Sanders had den avond te voren alle boeken onder zijn hoofdkussen geleed, was daarop recht op in bed gaan staan en had in die houding de volgende spreuk gezegd:

Ik ga slapen, gij zult waken, Weterbroek! doe nu uw plicht!

Hierop was hij inderdaad gaan slapen

om den volgende morgen als een jeugdige geleerde op te staan. Dit verhaal maakte diepen indruk, en wij bestormden Hagemeijer met vragen. Doch Hagemeijer werd hierop zeer zwijgzzaam. Het enige wat wij te weten kwamen was, dat de inhoud der bewuste boeken dwars door het kussen in het hoofd des slapers gedrongen was, maar omtrent de vraag waarin de rol van den heer Weterbroek nu eigenlijk bestaan had, was Hagemeijer noag! gesloten.

Simon Oppentroot, een lange, bleke student in de medicijnen, zeide, dat niets zo goed was als een stervig glas rum op de nuchtere maag. Hij deed nooit examen zonder rum, en toen hij het eenmaal zonder rum deed, had dit verzuim de noodlottigste gevolgen. Hans Winter erkende dat rum goed was, maar gewone jenever was beter. Zijn Vader gebruikte altijd jenever, als er iets belangrijks op til was.

Ab Vijnandts raadde mij aan mijn rug met peper te bestrooien en in dien toestand het examen af te leggen. Zijn oom, die professor was geweest in Utrecht (doch overigens te stom was voor den duvel te dansen), scheen die betrekking voor een groot deel aan deze gewoonte te danken te hebben. Rob Belsing lachte om deze verhalen. "Bakerpraatjes," zeide hij. Het enige wat werkelijk waarde had, is broodpap op het voorhoofd.

Godfried Bomans (uit: Pieter Bas)

En zekere student in de biologie, genaamd X, moest een ekaamen biologie afleggen bij een biologieprofessor K. Deze professor was die dag weinig van seggen.

Wanneer de student het lokaaltje binnentrad, schude K. de inhoud van een luciferandoosje dat hij zorgvuldig in zijn binnenzak bewaard had, over de tafel uit.

Met standaardistische vinger wees hij iets aan dat erg leek op het abdomen van een insekt (het was er ook een). Student X staarde hem onbegrijpend aan en vroeg de hooggeleerde heer wat de bedoeling was van het gavingerwijze.

"Naam", zei professor K.

"Heet ik niet," antwoordde de student.

"U kunt gaan," verplieerde prof. K.

"En uw naam alstublieft, meneer?"

Maar de student het achterwerk ontblootte en gevat wedervoer:

"Zust u dat hier niet aan zien, professor?"

De student in kwestie was gesakt voor dit ekaamen.

En andere student, Y, wnatte ekaamen geologie af te leggen bij een professor G. Deze had hem acht stenen meegegeven om te bespreken. Omdat de student inzag dat hij van ze acht stenen er maar drie kon situeren gootde hij de vijf andere

vervolg van p.3: "Op doktersvisite"

beide zijn niet te scheiden, we moeten op de globale toestand ingrijpen.

Stressstoelanden bij intellektuele arbeid zijn minder goed gekend en minder vergelijkbaar met effecten van landurige arbeidsbelasting.

Het heeft ook te maken met faalangst, zich in het nauw gedreven voelen, net als een dier dat bedreigd is. Het begint te zweten, de polsslag verhoort, de bloedvaten vernauwen... het kruipt ineen en maakt zich dan klaar voor de aanval.

VETO: Stress is dus niet specifiek voor de ekaamensituatie?

Dokt: De ekaamensituatie is wel een specifiek stresserend situatie, maar stress vind je overal en in grotere mate dan bij studenten. Het aantal hartinfarcten in lagere klassen is beduidend hoger. De meest frustrerende arbeid, vaak onderbetaald en weinig gewaardeerd, grijpt een mens duidelijk sterk aan.

Het meest frustrerende aan de ekaamensituatie is volgens mij de onzekerheid omtrent de beloning voor al die arbeid. Er hangt bovendien veel van af voor je latere loopbaan.

De dreigende academische werkloosheid zal daaraan geen deugd doen.

VETO: Stelt u een toenemende druk vast bij laatstejaars?

Dokt: Op dit ogenblik, niet beduidend. We hebben de motivatiemoeilijkheden en de foutieve studiekeuzes die voor overlast zorgen, naar dat was vroeger ook al zo.

VETO: Studiedruk, welke beelden roept dat bij u op?

Dokt: Dit weekend had ik wachtdienst, 17 oproepen. Het was nog naar het eerste weekend. Zeventien mensen die als ze niet kunnen voortgeholpen worden enkele dagen verlie-

zen en een tweede zittijd op hun nek halen.

Je mag niets of niets mankeren, anders val je af. We zien maar een top van de ijsberg.

Een vijftigtal raadplegingen i.v.m. slaapstoornissen is een betrekkelijk laag percentage. Maar niet iedereen loopt naar de dokter. Onlangs zag ik op een student z'n schab 5 flessen whisky staan. Zijn dosis slaapdrank voor 14 dagen ekaamens. Zulke dingen zie je toevallig.

De studenten zijn vaak verschrikkelijk a-sociaal. Op sommige korten loopt dat goed. Op andere aardig wat minder. Een overspannen student is een overlast voor de hele woongemeenschap. Gespannen mensen: verdragen weinig. Ik heb zelf neegeraakt dat studenten een kotgenoot naar de psychiater op St-Raf droegen. Een overdreven reactie, maar wel type-rend.

VETO: Welke is de functie van de studentendokter in deze problematiek?

Dokt: Oplappen voorlopig. We doen ook aan voorlichting, de informatietekst "hoe gezond studeren?" e.d.

Er is een onderzoek op het getouw gezet naar de veranderingen in rook, medikatie- drank- en slaapgewoonten bij derdejaars. De resultaten zijn nu beschikbaar. Voor goed getrainde en ervaren studenten - dat mogen we toch veronderstellen dat derdejaars zijn - heeft een groep van 20 à 35% last van slaapstoornissen. Ekaamens brengen een te grote psychische en fysieke belasting met zich mee. De zwakkere studenten, zeker in de kandidaturen, zijn het slachtoffer van grote onrust.

Het wordt tijd dat we op dat vlak wat gaan doen. Teveel professoren vinden dat allemaal normaal.